

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. IV. Quibus beneficia conferri possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

rem opportuni occurrunt in *cap. fin. de Instit. cap. 13. de Concess. Præbend. Clem. un. de supplend. neglig. Prælat.* ex quibus apparet, quòd Abbates non tantum exempti, & quasi Episcopalem jurisdictionem habentes, sed etiam alii Prælati non exempti jus conferendi beneficia tam secularia, quàm regularia habeant. Et hoc casu sufficit ad collationem validam (idem dic de *Electio- ne, & Præsentatione*) ut, quamvis collator à parte

rei jus conferendi non habeat, sed proprietatis hujus juris alteri competat, in possessione tamen pacifica juris illius tempore collationis factæ extiterit... *cap. 7. de caus. Possess. & Propriet.*

Qualem circa beneficia conferenda potestatem habeant Legati Sedis Apostolicæ, dictum est *lib. 1. tit. 30.* Item quomodo jure devolutionis beneficia conferantur, traditum fuit *lib. 1. tit. 10. de supplend. neglig. Prælat.*

§. IV.

Quibus beneficia conferri possint?

SUMMARI A.

28. Beneficia sunt conferenda dignioribus, maximè curata, & Prælaturæ majores. 29. 30. 31. Quid circa beneficia simplicia? Patrimonialia? Patronata? 32. Quædam notamina circa collationem beneficiorum afferuntur. 33. Plura beneficia possidere non est res ab intrinseco mala. 34. Ideo potest S. Pontifex ex justa causa dispensare etiam quoad beneficia simpliciter incompatibilia. 35. Quæ dispensatio nulla foret, si citra gravem causam uni plura ejusmodi beneficia conferret. 36. Episcopus potest uni Clerico duo beneficia ad congruam sustentationem conferre. 37. Si Parochia alicui Canonicatui, aut Præposituræ incorporata sit, nulla opus est dispensatione. 38. 39. Circa dispensationes beneficiorum quædam ex Rebuffo, & Concilio Trident. notantur. 40. Quid possit circa pluralitatem beneficiorum consuetudo? huic quæstioni quadruplici Responsione satisficit. 41. An consuetudo, qua ad Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium non nisi illustres admittuntur, sit rationalis? Negantium fundamenta. 42. Et affirmantium referuntur. 43. Priorum Argumentis satisficit. 44. Bæbmerus hujus consuetudinis vitiosum fuisse initium ostendit. 45. In quibusdam Ecclesiis Germaniæ etiam Protestantes, & reformati cum Catholicis Canonicis permixti tolerantur.

28 **R**egula, & norma, secundum quam collationes beneficiorum fieri debent, traditur in *cap. un. ut Eccl. Benefic. sine diminut.* ut scilicet conferantur idoneis, & regulariter dignioribus. Covarruv. in *Regul. Peccatum. part. 2. §. 7. num. 4.* cum Panormitano

& aliis, adeò quidem, ut, si ad beneficia curam animarum, vel aliam magni momenti functionem annexam habentia, omissa digniore (qui scilicet in promptu sit, & notabiliter aptior, ac dignior videatur) dignus tantum eligatur, postuletur, præsentetur &c. colla-

latores mortaliter peccent juxta Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 1. §. omnes verò & singulos & ead. Sess. cap. 18. Talia beneficia censentur Cardinalatus, Episcopatus, Archi-Diaconatus, Decanatus, Præpositura cum Jurisdictione, Paræcia, Canonicatus affectus onere docendi, concionandi, pœnitentiariæ. Denique, Abbatia, Prioratus, & similia beneficia. Ratio est, quòd, qui omittit digniorem, peccat contra fidelitatem, quam Ecclesiæ ex officio debet, in re gravis momenti, negligendo ejus bonum, quod præcipuè in fide, moribus, & ritibus sacris pendet ex circumspècta Ministrorum electione, & econtra causando damnum, quod ex mala provisione oritur. Dixi tamen *regulariter*, & in Præbendis majoris momenti.

29 In beneficiis tamen minoribus, veluti Canonicatibus simplicibus, & Cappellaniis, ubi tantum in Ecclesiam damnum non redundat, dignum, omisso digniore, assumere peccatum mortale non videtur, dummodo non passim, sed raro, id fiat, ut paucorum mediocritas aliorum virtute compensetur.

30 Si beneficium fuerit *patrimoniale*, seu familiare, quod alicui de certa familia, communitate, aut Collegio conferendum est, poterit, & debet magis idoneo ex tali communitate dari, quamvis extra illam forent digniores, & aptiores. Covarr. d. part. 2. §. 7.

31 Circa beneficia *Patronata* id juris est, ut, si Patronus fuerit *Ecclesiasticus*, beneficium curatum dignissimo conferendum sit. per Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 18. Sin verò Patronus *Laicus* fuerit, isque dignum, omisso digniore præsentet, hic ab Episcopo instituendus erit. Trid. d. loc.

Ulteriùs circa collationem benefici- 32
ciorum sequentia notanda: I. si raritas sit ministrorum idoneorum, beneficia simplicia, quamvis pinguiora, conferantur simpliciter dignis, curata verò beneficia, quantumvis minorum reddituum magis dignis reserventur. Ratio hujus est, quod spirituali Ecclesiæ utilitati temporale Clericorum commodum postponendum sit. Less. de J. & J. l. 2. cap. 34. dub. 13. II. Si pauci ex Electoribus concordent in dignissimum, atque ita nec meum suffragium prodesset dignissimo, impediret autem electionem indigni, vel minus digni, potero, imò tenebor, omisso dignissimo, eligere dignum, vel digniorem imò III. poterit aliquando beneficium conferri, de se indigno, si dignus non reperitur, ad evitandum majus malum, ut si præbenda cæteroquin deveniret ad manus hæreticorum, aut aliàs magis indignos; tunc enim talis adhuc respectivè censetur dignus, quamvis simpliciter, & absolute indignus foret: tenebitur is tamen ex postfactò se reddere dignum, & quantum potest, muneri suo idoneum. IV. Ecclesiæ Parochiales, etiam Juris Patronatus Ecclesiastici, per obitum, resignationem simplicem, aut obitum vacantes de jure Concilium Tridentin. Sess. 24. de Reform. cap. 18. per concursum, convocatis scilicet edicto publico Clericis, iisque ritè examinatis digniori, & magis idoneo conferri debent. Quòd si Juris Patronatus Laici fuerint, aut in manus Papæ in favorem certæ personæ earundem resignatio facta sit, solus ille, qui à Patrono laico præsentatus est, examinari, & si dignus repertus fuerit, admitti debet. Vid. Barbosa.

hos. ad cit. loc. Concil. & P. Reiffenstuel h. t. §. 5. à n. 134. De cæteris conditionibus, quæ in candidato ad beneficia aspirante relucere debent, dictum jam est, lib. 1. Decret. Tit. 5. 6. 11. 14.

33 § 20. & hoc libro Tit. 1. 2. § 3. quare, quæ ibi diximus, hic nolumus repetere. Illud duntaxat hic excutiemus, quomodo alicui Clerico plura beneficia habere liceat? nam, ut ait S. Thomas Quodlib. 9. art. 15. habere plura beneficia nec esse intrinsicè malum, ut fornicatio, vel adulterium &c. nec rem omnino indifferentem, ad bonum, vel malum, ut levare festucam de terra &c. sed in numero earum actionum, quæ absolutè quidem consideratæ deformitatem, vel inordinationem quandam important, in certis tamen circumstantiis bonæ effici possunt, putà, si sit opus in pluribus Ecclesiis alicujus obsequio, & possit talis magis deservire Ecclesiæ, vel tantundem absens, quàm alius præsens. Ita ferè D. Thom.

Dari quædam beneficia, quæ secum aliud compati non possunt, atque efficiere, ut adepta pacifica possessione secundi primum ipso jure vacet. Alia rursus esse, quæ hac Antipathia non laborant, jam supra in Divis. V. explicatum dedimus, id subinde indagandum nunc est, quisnam circa pluralitatem beneficiorum dispensare valeat?

34 Dico I. Si beneficia simpliciter incompatibilia fuerint (quæ etiam incompatibilia primi generis vocari diximus) solus Papa ex justa causa, scilicet propter magnam necessitatem, aut utilitatem Ecclesiæ dispensare potest. Arg. cap. 17. C. 1. Q. 7. Azor. part. 2. lib. 6. cap. 12. Q. 1. Less. de J. § J. l. 2. cap. 34. dub. 58. num. 149. Garz. part. 11. cap. 5.

num. 337. sic videmus hodie filiis Principum plures Episcopatus etiam antea etatem legitimam conferri, ut Ecclesiæ contra hæreticos potentius defendantur. Sic etiam personæ singulari litteratura ornatæ in cap. 28. h. t. cum dispensatione Sedis Apostolicæ majoribus beneficiis honorandæ dicuntur. Sic quoque in Extravag. Execrabilis h. t. Cardinales, qui universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt, nec non regum filii propter sublimitatem, & generis claritatem à constitutionis illius rigore excipiuntur, & potioris gratiæ prærogativa attolendi dicuntur. Ratio hujus potestatis in Pontifice est, quod Concilia nec potuerint, nec voluerint impedire, quominus ob legitimas causas dispensare posset ille, qui supra Concilium est.

Dico II. Si causa dispensandi deficiat, plura beneficia simpliciter incompatibilia nequidem cum dispensatione Pontificis haberi, aut retineri possunt. Ratio est, quòd Papa non sit dominus beneficiorum, sed administrator fidelis, & quia Juri Divino, & naturali (in quo Pontifex dispensare nequit) repugnare videtur, sine justa causa plura beneficia possidere, unde de pluralitate beneficiorum loquens Panormitanus ad cap. 54. de Elect. § cap. 17. de Rescript. ait: dispensatus etiam per Papam sine causa, licet tutus sit, quoad Ecclesiam militantem, non tamen quoad triumphantem, & sic non valet dispensatio quoad DEUM, quam sententiam unanimi calculo approbant Canonistæ teste Fagnano ad cap. 8. de Cleric. non resid. num. 65. ubi probat sententiam Joannis de Lignano dicentis, quod, si Papa dispensaret

faret pro nuda sua voluntate, non habita relatione ad bonum publicum, non foret dispensator, sed dissipator. Et inde est, quod Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 17. pluralitatem beneficiorum totius ordinis Ecclesiastici perversionem appellet, utpote quæ ex ratione ambitionis procedat, cultum Divinum imminuat, fundatorum intentionem eludat, causam dissolutionis præbeat, certum animarum periculum contineat, & stipendia, quæ plurium Clericorum sustentationi deservirent, subtrahat, ut verificetur illud Apostoli adnotante Azario Part. 2. lib. 6. cap. 10. in fin. Unus quidem esurit, alius autem ebrius est, & denique plura alia inconvenientia in cap. 5. h. t. § d. extrav. Sc. Joann. XXII. eod. expressa secum trahat.

36 Dico III. Episcopus potest Clerico habenti beneficium simplex, sed ad congruam ejus sustentationem non sufficiens, aliud simplex sine dispensatione Apostolica conferre. Conc. Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 17. Tertium tamen, si duo illa congruæ sustentationi non sufficiant, citra Papæ dispensationem adjungere non posse, decisum refert Garz. Part. 11. cap. 5. num. 310. Barbosa. ad d. l. Concil. num. 4. Posse tamen Episcopum justa ex causa, fortè ob reddituum tenuitatem, dispensare, ut quis obtinere valeat duo beneficia difformia sub eodem tecto, puta dignitatem, vel beneficium curatum cum Canonicatu, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi, decisum referunt Garz. Part. 11. cap. 5. num. 377. Franc. Leo in Thesaur. for. Eccles. Part. 2. cap. 8. num. 55. & cum illis Barbosa. cit. loc. num. 14. Imò

hodierna consuetudine nequidem dispensatione Episcopi opus esse ad simul obtinenda, & retinenda vel plura beneficia simplicia dissimilia in eadem, vel similia in diversis Ecclesiis, si provivus indiget iisdem, ad honestam vitæ sustentationem, tradunt Azor. l. 6. cap. 11. Q. 7. Panormitan. in cap. 54. de Elect. num. 34. dummodo utrumque residentiam personalem continuam non requiratur. Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 17. Garz. cap. 5. n. 260. Less. lib. 2. cap. 34. dub. 27. Unde si in aliquibus Ecclesiis 3. tantummodo, 4. aut 6. mensium residentia requiritur, Canonicatus illi, vel præbendæ inter beneficia compossibilia numerari poterunt. Laymann. lib. 4. Tract. 2. cap. 8. num. 6. Imò posse Clericum in eadem Ecclesia habere duas Capellantias, si una congruæ sustentationi non sufficiat, & in uno altari onus sit, duo fortè sacra legendi, in altero tria, quæ beneficia potiùs difformia censentur, probabiliter tucur Navarr. Consil. 16. § 22. h. t. Garz. cap. 5. num. 229. Laym. num. 7.

Illud extra controversiam est, quod 37 si Canonicatus, dignitati, vel personatus annexa, vel incorporata legitime Parochia fuerit (idem est de beneficiis legitime unitis) hæc simul sine omni dispensatione retineri possint. per cap. 6. h. t. in 6. Quia hoc casu Parochia extincta, & suppressa censetur, in qua per Vicarium cura animarum exercenda, quamvis jurisdictio fori externi maneat penes Canonicum; nec tenebitur hic residere in Parochia Canonicatus suo, vel dignitati annexa. cap. 30. § 33. h. t. & tit. præced. dictum est. Econtra duos Canonicatus, vel duas præbendas in eadem Ecclesia nequidem

accessoriè haberi posse, patet ex *Clem. in. b. t.*

38 Circa dictas dispensationes à Pontifice impetratas nota cum Rebuffo in *prax. Benefic. de Dispensat. ad plur. benefic. num. 64.* quod, cum juri communi, beneficiorum pluralitatem prohibenti vulnus infligant, & eatenus odiosæ reputandæ sint, etiam ad casum habentem majorem rationem extendi non debeant. Hinc impetrandem cautum esse jubet *num. 67.* ut exprimat qualitatem beneficiorum, antecederet à se jam possessorum, *curata*, an *simplicia*, aut aliàs *qualificata* illa sint, aliàs eisdem dispensatio neutiquam suffragabitur, quod ipsum statuisse apparet Bonifacius VIII. in *cap. 21. h. t. in 6. dicentis*, non profuturam impetranti dispensationem super pluralitate beneficiorum, qui aliquod quantumcunque modicum beneficium in sua supplica subtrahit. *Garz. Part. 1. cap. 5. num. 81.* Et ulterius ex eodem *cap. 21.* notandum venit, quod, si cum aliquo dispensatum fuerit, ut possit duo beneficia *curata* simul recipere, & retinere, id tantum de duobus primis intelligendum sit, quæ post dictum indultum conferentur, ita, ut si unum postea ex illis obtentis dimiserit, tertium vi illius dispensationis recipere non possit. *Van-Espen J.E.V. Part. 2. tit. 20. cap. 5. num. 14.*

39 Denique circa ejusmodi dispensationes notanda est constitutio Trident. *Sess. 7. de Reform. cap. 5.* qua præcipitur Ordinariis locorum, ut quoscunque plura *curata*, aut aliàs *incompatibilia* beneficia obtinentes ad exhibendas dispensationes suas districtè compellant, easque juxta constitutionem Grego-

rii X. relatum in *cap. 9. de Offic. ordin. in 6.* revideant, & monente Weymsio in *Analyti ad d. constit. num. 7.* si absque vera, & legitima causa impetratas fuisse constiterit, easdem reprobent, & rejiciant. Ratio horum esse potest, ut ait Van-Espen *cit. cap. num. 15.* quod dispensationes non raro impetrentur ex falsa narratione, vel ex causa minus legitima, aut per importunam inhiantium sollicitationem, qua mediante non raro non concedenda conceduntur, aut etiam interdum ipsæ dispensationes contra mentem concedentis extenduntur.

Quæres: Quid circa pluralitatem beneficiorum possit consuetudo? Respondeo I. eam tantarum virium haud esse, ut efficere possit, quod Clericus præter præbendam *Canonicalem* in eadem Ecclesia duas *dignitates*, aut *personatus*, aut duo officia, vel unam dignitatem, & personatum & officium sine dispensatione Pontificis obtineat, tametsi observantia illa immemorialis, aut etiam juramento ejus firmata fuisset. *cap. 1. de Consuet. in 6.* ubi *sacris inimica Canonibus, & de radice ambitionis procedere* dicitur.

Respondeo II. Nec illam consuetudinem unquam posse fieri rationabilem, quæ quis plura beneficia *curata* etiam in diversis Ecclesiis, obtineat, quia & hæc Ecclesiis, & animabus damnosa existeret, & inde reprobatur in *cap. 28. h. t. Panormitan. in cap. 30. §. cui verò h. t. num. 36.*

Dices: Potest quis ex dispensatione Pontificis plura beneficia obtinere, ergo etiam consuetudine, saltem *immemoriali*, vel statuto id licitum reddi potest. Respondeo N. C. alia est ratio dispensationis, alia consuetudinis, vel

Atx

statuti. Illa in casibus duntaxat rarioribus, & certis tantum in circumstantiis locum invenit. Hæc verò ad instar legis, ad omnes indistinctè casus se porrigere deberet, & vel ideo *irrationabilis* evaderet. Dum econtrà in uno vel altero casu particulari dispensando nihil quidquam in dispendium Ecclesiarum, & animarum committitur. Sit exemplum, si consuetudo haberet, ut homicidium nonnisi pœna pecuniaria plectatur, hæc procul dubio foret irrationabilis, dum ex levitate pœnæ nemo de hominum vulgo ab ejusmodi flagitiis absterreretur, quin pœtula (proclivi aliunde in vindictam ejusmodi hominum genio) cœdibus janua pateret, facilitas enim veniæ est incentivum delinquendi. *cap. 33. C. 23. Q. 4.* haud quamquam tamen dispensatio *irrationabilis* audiret, qua Princeps in uno vel altero casu pœnam capitalem in pecuniariam commutando vitam reo condonaret.

Respondeo III. Probabiliter valere illam consuetudinem *immemoriam*, ut etiam beneficia *curata* per Vicarium administrantur, hic enim verò procedit illud ex *cap. 26. de V. S.* quod *privilegio* æquivalet consuetudo *immemorialis*; atqui privilegio Pontificis fieri potest, ut quis in dignitate vel personatu residere non teneatur, etsi præterea aliud beneficium curatum habeat, ut patet ex *cap. 28. b. t.* & quotidiana praxi. Ita etiam videmus, in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus *preposituras* residentiam personalem non requirere, vel certè non illam à Tridentino præscriptam. Sic etiam usus habet, ut Canonicis Ecclesiarum Cathedralium Parochiæ conferantur, quibus non per se, sed per *Vicarium per-*

petuum ibidem constitutum deservire concessum est. Et licèt jura consuetudinem contrariam improbent, hoc tamen de *immemoriali* intelligendum non est. Nec Juri *Divino*, aut *naturali* contrariari videtur, si accedat causa rationabilis. Vid. Navarr. *ad tit. de Cleric. non resid. Consil. 21.*

Respondeo IV. Valere consuetudinem, ut quis in eadem Ecclesia præter Canonicatum habeat *dignitatem*, vel *personatum cap. 1. de Consuet. in 6.* Item, ut quis simul plura beneficia *simplicia* obtineat, etsi de jure communi personalem residentiam quodlibet exposcat, quia hæc obligatio jure duntaxat positivo introducta est, unde facilius tolli potest, quod eo saltem casu ferè omnes admittunt, quo unum beneficium congruæ sustentationi non sufficiat, aut alia rationabilis causa accedat. S. Thom. *Quodlib. 9. artic. 10.* Azor. *part. 2. lib. 6. quest. 5. n. 11.*

Illam quæstionem non inutiliter hic ⁴¹ annectendam censemus, qua quæritur: An consuetudo, quæ passim in Ecclesiis Cathedralibus, maxime per Germaniam, invaluit, ut nonnisi claro Majorum stemmate illustres personæ ad Canonicatus promoveantur, exclusis aliis obscuriori loco natis, utut & virtute, & litteris emineant. An, inquam, hæc consuetudo tanquam legitima jure sustineri valeat, num potius tanquam corruptela eliminanda sit? Dixeris, talem consuetudinem nullo juris præsidio esse munitam, sic enim videtur Gregorius IX. sensisse, dum in *cap. 37. de Præbend.* Ecclesie Cathedrali Argentinensi, quæ aliquem Canonicum *non nobilem*, sibi à Legato Pontificio obtrusum, noluit ad suum gremium admitte-

re,

re; eo quod consuetudo hætenus in hac Ecclesia inviolabiter fuerit observata, ut nonnisi nobiles & eminentis scientiæ Canonicorum corpori adlegerentur, ita respondit: *Nos attendentes, quod non generis, sed virtutum nobilitas, vitæque honestas, gratum DEO faciunt, & idoneum servitorem, ad cujus regimen non multos secundum carnem nobiles, & potentes elegit, sed ignobiles, ac pauperes, eo, quod non est acceptio personarum apud ipsum, & vix ad culmina dignitatum (nèdum ad Præbendas) viri eminentis scientiæ valeant reperiri, exceptiones hujusmodi non duximus admittendas.* Unde Interpretes ad hoc cap. commentantes, ad unum omnes, talem consuetudinem, quæ à Canonicis Ecclesiarum Cathedralium ignobiles, utut doctrinæ, & virtutum meritò plurimum commendabiles sint, excluduntur, tanquam corruptelam damnant, & rejiciunt, uti videre est apud Panormit. ad d. cap. 37. h. t. num. 4. Vivian. ad d. cap. Barbof. ibid. num. 5. Cassanæum in Catalog. glor. mund. part. 8. confid. 8. & part. 10. confid. 35. Rebuff. in tract. de Nominat. quest. 15. num. 3. P. Henricum Wagnereck in Exeges. ad d. cap. qui Joannis Molani, Canonici Lovaniensis, ad Canonicos scribentis, sensum & sententiam de hac consuetudine ejusdem verbis refert: *Toleranda (non probanda) est ista consuetudo, ubi, & invaluit, & propter nobilitatis potentiam videtur, corrigi non posse, sed tamen habenda est ratio, ut illi demum nobiles ad præbendas admittantur, qui nobilitatem etiam virtute consecuti sunt. Nam, si tantum ex genere, & Majorum progenie nobiles sint, & eruditio, ac pietas desint, monstra erunt, & pestes in Ec-*

clesia, ac inani, & futili titulo nobiles. Concludit demum P. Wagnereck, quod talis consuetudo, etsi in Ecclesia DEI non probetur, ob graves tamen causas toleretur, hæcque tolerantia bona fide utentes, & penes quos non est, talem consuetudinem corrigere, sint tuti in conscientia. Adjungendus est alter GREGORIUS, priore multò antiquior, nec potestate inferior, qui lib. 9. Registr. Epist. 2. ad Alphonsum Regem Castellæ de eodem argumento ita rescripsit: *Neque verò te pigeat, aut pudeat, extraneum fortè, vel humilis sanguinis virum, dummodo idoneus sit ad Ecclesiæ tuæ regimen, quod propriè bonos exoptat, adscire, cum Romana Republica, ut Paganorum tempore, sic & sub Christianitatis titulis, inde maximè DEO favente, excreverit, quod non tam generis, aut patriæ nobilitatem, quàm animi, & corporis virtutes perpendendas adjudicavit.* Accedit dictum S. Joannis Chrysoctomi in cap. 4. dist. 56. *Non est omnino, nec de virtute, nec de vitio parentum, aut laudandus aliquis, aut culpandus: nemo inde verè aut obscurus, aut clarus est: imò etiam (si quiddam à communi opinione abhorrens dicendum est) nescio, quomodo ille magis resplendet, qui ex parentibus à virtutibus prorsus alienis, ipse tamen fuerit de virtute mirabilis.* Unde Cicero in invectiva contra Salustium apud Panormit. ad cit. cap. 36. n. 4. dixisse fertur: *Santiùs est meis fulgere moribus, quàm majorum opinione niti, ut sim posteris meis nobilitatis initium, & virtutis exemplum.*

Non desunt ex adversò, qui hanc 42 consuetudinem tanquam rationabilem, & legitime præscriptam pro aris, & fo-

cis defendant, quorum rationes sunt sequentes I. quod per nobiles & illustri Sanguine prognatos Ecclesia omnibus retroactis sæculis à luporum rabie strenuè defensa fuerit, unde convenit, ut ejusmodi nobilibus furculis vel in præmium navatæ à Majoribus protectionis, vel in præsens tutamen Ecclesiæ majora Sacerdotia præ plebejis & viliori loco natis conferantur. II. Quod nobilium institutio plerumque liberalior, quam plebejorum, & virtuti propior (id quod potissimum eo ævo apparuisse, quo hæc statuta condebantur, aut quo hæc invalescebant consuetudines, scribit Thomassin. *part. 2. lib. 1. cap. 104. num. 2.*) tunc enim plebeji propemodum omnes quibusdam variarum servitutum fordibus oblinebantur. III. Ea erat de nobilibus, & etiamnum est virtutis præsumptio, ut potentiores crederentur addere stimulos ad virtutis sequelam, ipsi virtutum strenui æmulatores vulgò genitis, id quod operosum haud esset, sexcentis exemplis demonstrare, ni pagellarum harum angustia ejusmodi excursionibus limitem ponerent. Domestica S. Ordinis nostri exempla abunde demonstrant, nobilitati quasi individuum fuisse comitem virtutem, dum, Sanctos, quos Ordo noster Ecclesiæ dedit, dedit autem ponè innumeros, Nobiles, & Illustrissimis Natalibus fuisse conspicuos plerosque constat ex nostris Menologiis, ac præcipuè ex Actis SS. Ordinis S. Benedicti, à magno Mabillonio nostro in sæculorum Classes distributis, & Anno 1658. Parisiis typis publicis evulgatis. Unde bene scripsit S. Bernardus *Epist. 113. Minimè quidem, DEUS est acceptor personarum: nescio*

tamen, quo pacto virtus in nobili plus placet. Plura alia momenta pro tuenda hac consuetudine cummulata reperies apud Thomassin. *cit. loc.* & nostrum Eximium P. Gerardum Hagermann *de Omnigena hominis nobilitate lib. 2. tit. 21. num. 9.*

Ad Decretalem Gregorii IX. *in cit. 43 cap. 37. de Præbend.* relatam, quæ Achilles est AA. non unam reddit responsionem Thomassinus *loc. cit.* & mea quidem opinione, sat concludentem. I. Ergo dicit, quod in dicta Decretali non jubeat aboleri illam consuetudinem, S. Pontifex, sed duntaxat velit, ut valeat collatio beneficii à Legato suo alicui ignobili facta, nec sibi, aut Legato suo infligi possit necessitas obsequendi consuetudinibus Capituli. II. Ipsum Capitulum Argentinense, ac alia Germaniæ Capitula, utut S. Sedi obsequentissima, & devotissima semper fuerint, ab hac consuetudine non recesserunt, quod argumento est, persuasa esse Capitula, hoc Gregorii Decreto suam consuetudinem non inuri, Etsi verò ibidem doceat Gregorius, plus esse tribuendum nobilitati virtutis, quàm sanguinis, non tamen apertè pronuntiat eam consuetudinem à se damnari, nec à Capitulo proscribendam decernit. III. Hæc consuetudo, quæ per Germaniam, & alia Regna Galliæ, Hispaniæ, Poloniæ &c. dudum jam obtinuit, non potuit latere SS. Pontifices, & tamen nec nutu quidem hætenus indicârunt, eam sibi displicere, aut tanquam abusum, & corruptelam expungendam esse; tam diutino ergo silentio videntur huic consuetudini assensum suum præstitisse. IV. Rationabilitas hujus consuetudinis ex eo etiam satis legitima-

matur, quod Concilia, quorum plurima hæcenus in his Provinciis celebrata sunt, eam non reprobaverint, quod tamen, si pietati hæc consuetudo adeo inimica, ipsisque Ecclesiæ Legibus tam graviter adversaretur, haud quaquam ab ipsis neglectum, aut intermissum fuisset. V. Denique ea ratio plurimum ponderis addit, quod funditus excisæ essent, corruissentque Germaniæ Ecclesiæ ab uno, aut altero jam sæculo, nisi grassantium hæreticorum, & ad arma profilientium furorem propulsissent Episcopi, Canonicique earum Ecclesiarum, summa quadam potestate, opulentiæque freti.

44 Verùm Bœhmerus hujus consuetudinis, quod nonnisi Nobiles ad Episcopales Cathedras, & Ecclesiarum Cathedralium Canonicatus admittantur, longè aliàs rationes affert. Adscribit ille §. 87. ad h. t. moris hujus initia in tepeiscenti, in dælitias defluenti, & otio torpenti Canonicorum vitæ, & divitiarum affluentia. Admetior Authoris verba: *Asi fervor pietatis, inquit, cujus gratiâ unicè hæc Collegia fundata erant, tandem deserbuit Sæculo XI. & in pluribus Ecclesiis majoribus Canonicis, abjecta vita communi, mollior placuit, dælitis, ex ingentibus ortis divitiis, affluens, otiosaque, ut omnis pristina Canonicorum devotio congelasse videretur. Latius per sequentia Sæcula hoc malum propagatum est, quo factum, ut non tam ad veram habilitatem, quam Majores in Clericis desiderant, amplius respexerint, sed planè novas accidentales qualitates ob oculos habuerint.* Addit deinde aliam causam, quæ hanc consuetudinem multum auxit, & corroboravit, videlicet familiarum Illustrium

conservationem, animadverterunt enim, ait, *hoc modo conservari posse familias Illustres, & præcaveri, ne bona avita in tot partes scinderentur, sed natu minores filii inde, bona ipsorum venia excludi possent, pinquissimis redditibus Ecclesiasticis sese sustentari. Simul etiam, quando numerosa prole familia aucta erat, aditus ad matrimonia, unde nova multiplicatio liberorum metuenda erat, filiis intercludebatur, quod rursus conservandis bonis, & familiarum conducibile videbatur.* Hanc posteriorem, à Bœhmero allegatam, consuetudinis causam non respuit laudatus P. Gerardus Hagemann. lib. §. cap. cit. n. 7. dum ex Besoldo lib. 1. politic. cap. 6. n. 28. & disert. de Equestr. ord. n. 1. refert, quod plura Collegia Ecclesiastica eo fine instituta, ac luculentè olim ditata fuerint, ut familiæ generosæ numerosa prole abundantes receptum habeant, quibus tutò, & commodè postgenere committere queant, ne paternæ hæreditati omnes incumbant, & apud Gallos sacris Ordinibus addicti, quondam tantummodò nobiles erant. Hæc cit. Hagemann. Quam fidem mereatur altera causa, à Bœhmero, producta, prudentis, & in re historica versati lectoris judicio expendendum relinquimus. Nos ejusmodi scriptoribus fidem ex integro tribuere non possumus, qui nobis de Majoribus nostris nil, nisi vitia, & peccata narrare sciunt, de bonis, & quæ laudabiliter facta, aut instituta fuisse comperiunt, altum tacentes. Unde Bœhmero reponi poterit, quod *Geta, sagax ille, & astutus Demiphonis servus apud Terentium Phorm. Act. 4. Scen. 4. Antiphoni reposuit:*

- - - *Nihil est, Antipho,
Quin malè narrando possit depravari.*

*Tu id, quod boni est, excerpis:
dicas, quod mali est.*

De salebrosa hac quaestione plura scribere non vacat, votum duntaxat nostrum cum laudato P. Hagemann. his verbis explicamus: „Optandum unicè „foret, ut beneficia majora, seu Canoniciatus in Metropolitanis, aut Cathedralibus Ecclesiis non ex gratia, & „favore conferrentur illustri, aut generoso stemmate natis; sed ex merito doctrinæ, virtutis, ac morum honestatis, instituto concursu inter eos, „qui suam Nobilitatem, & capacitatem gentis probare possunt. Quamvis „illis non foret fervor & aërosæ juventutis in cultu morum, ac litterarum! „tantum inde bonum Ecclesiæ non accresceret!

Sunt defactò in variis Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ Evangelicæ, nec non reformatæ ut vocant, Religionis Canonici cum Orthodoxis commixti, de quibus, an ad Capitula, quæ sacra Ro-

mana colunt, admitti possint, vehementer olim exarserat contentio. Inter alia, quæ ab Orthodoxis opponebantur, id quoque erat, quod absurdum illud eventurum esse dicerent, ut, si ad Canoniciatus admittatur triplex hominum conditio, *Catholicorum, Lutheranorum, & Reformatorum*, confusio vocationum oriatur. Ad hoc responderunt *Protestantes*, nullam confusionem, nullamque turbam inde metuendam esse. Sed hæc Responsio ex Sententia Bœhmeri nervum non habet, utpote, qui docuit ad *Tit. de SS. Trinit. §. 75.* quod Exercitiū Religionis nostræ cum statu Religionis Protestantium quieto stare non possit. Sed, quidquid sit de hoc Bœhmeri errore, hæc Controversia in *Pace Westphalica art. 5. §. 23.* taliter composita fuit, ut, *quot Capitulares, aut Canonici die 1. Januarii Anni 1624. usquam vel Aug. Confess. vel Catholici fuerunt, totidem illic ex utraq; Religione erunt semper, nec decedentibus, nisi ejusdem Religionis consortes surrogentur.* Fortè de hac mirabili hominum mixtura Isaias Vaticinatus est *cap. 11. v. 6. Habitat lupus cum agno, & pardus cum hædo accubabit.*

§. V.

De Collationis Effectu.

SUMMARI A.

46. *Principalis Effectus est, quòd Collatarius post acceptationem beneficii acquirat jus in re.* 47. *Sin absenti, & ignoranti facta sit collatio, jus duntaxat ad rem ei acquiritur, quod impedit, ne alteri Episcopus hoc beneficium conferre possit.* 48. *Occurritur oppositioni.*

46 **E**ffectus collationis legitimè factæ præcipuus est, quod Beneficiatus post collationem sibi factam, si eandem ratam habuerit, & vel per se, vel per procuratorem, mandato speciali non tantum ad hoc numero bene-

ne-